

V Bruseli 1. apríla 2022
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2022/0092(COD)

7808/22
ADD 4

CONSOM 78
MI 246
COMPET 203
ENER 118
ENV 313
SUSTDEV 75
DIGIT 73
CODEC 421
IA 36

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	31. marca 2022
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	SWD(2022) 86 final
Predmet:	PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU Sprievodný dokument Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorou sa menia smernice 2005/29/ES a 2011/83/EÚ, pokiaľ ide o posilnenie postavenia spotrebiteľov v rámci zelenej transformácie prostredníctvom lepšej ochrany pred nekalými praktikami a lepšieho informovania

Delegáciám v prílohe zasielame dokument SWD(2022) 86 final.

Príloha: SWD(2022) 86 final

V Bruseli 30. 3. 2022
SWD(2022) 86 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

**ktorou sa menia smernice 2005/29/ES a 2011/83/EÚ, pokiaľ ide o posilnenie postavenia
spotrebiteľov v rámci zelenej transformácie prostredníctvom lepšej ochrany pred
nekalými praktikami a lepšieho informovania**

{COM(2022) 143 final} - {SEC(2022) 166 final} - {SWD(2022) 85 final}

Súhrnný prehľad
Posúdenie vplyvu iniciatívy zameranej na posilnenie postavenia spotrebiteľov v rámci zelenej transformácie
A. Potreba konať
V čom spočíva problém a prečo ide o problém na úrovni EÚ?
Z tohto posúdenia vplyvu vyplýva, že spotrebiteľia: - nemajú spoľahlivé informácie o udržateľnosti výrobkov (o ich environmentálnych vlastnostiach, životnosti, opraviteľnosti), - čelia klamlivým obchodným praktikám (akými sú predčasné zastarávanie výrobkov, zelené vymývanie mozgov zo strany organizácií, nedostatočná transparentnosť a dôveryhodnosť značiek udržateľnosti a digitálnych informačných nástrojov). To je v rozpore s cieľom Európskej zelenej dohody, ktorým je zabezpečiť prechod na environmentálne udržateľnejšie hospodárstvo a spoločnosť, čiže uskutočniť „zelenú transformáciu“. Uvedené problémy znevýhodňujú: spotrebiteľov, ktorí sú v ich dôsledku nútení prijímať neoptimálne rozhodnutia, strácajú dôveru v informácie o životnom prostredí, ktoré sú v súčasnosti dostupné, a záujem aktívne sa podieľať na zelenej transformácii, spoločnosti, ktoré na rozdiel od iných skutočne ponúkajú udržateľné výrobky. Niektoré spoločnosti okrem toho riskujú, že im vzniknú zbytočne vysoké náklady na dodržiavanie predpisov, keďže krajiny EÚ začínajú zavádzať rôzne vnútroštátne riešenia uvedených problémov. A napokon sa v súčasnosti primerane neriešia vplyvy rozhodnutí predstavujúcich neudržateľnú spotrebu na životné prostredie. Z posúdenia vyplynuli dva hlavné faktory: zlyhanie trhu v dôsledku nedostatočného hospodárskeho stimulovania spoločností k poskytovaniu informácií o udržateľnosti výrobkov alebo ukončeniu zistených praktík; - nedostatočne prispôsobené pravidlá EÚ, ktoré sťažujú vnútroštátnym orgánom účinné riešenie zistených problémov.
Čo by sa malo dosiahnuť?
Cieľom iniciatívy je: - zabezpečiť bezproblémové fungovanie jednotného trhu EÚ v prospech spotrebiteľov aj obchodníkov; - propagovať úlohu spotreby pri dosahovaní cieľov EÚ v oblasti klímy a pri ochrane životného prostredia. Na strane dopytu by iniciatíva mala viesť k zníženiu znevýhodnenia spotrebiteľov a zvýšeniu ich dôvery, ako aj k posilneniu ich postavenia, aby mohli zohrávať aktívnu úlohu v zelenej transformácii. Na strane ponuky je jej cieľom zabezpečiť spoločnostiam rovnaké podmienky a právnu istotu. Špecifické ciele iniciatívy sú: - umožňovať spotrebiteľom prijímať kvalifikované rozhodnutia o kúpe (propagovať udržateľnú spotrebu); - odstrániť praktiky, ktoré odrádzajú spotrebiteľov od rozhodnutí vedúcich k udržateľnej spotrebe; - zabezpečiť lepšie a konzistentnejšie uplatňovanie pravidiel EÚ.
Aká je pridaná hodnota opatrenia na úrovni EÚ (subsidiarita)?
Ochrana spotrebiteľa patrí do spoločnej právomoci vlád členských štátov EÚ a EÚ, takže EÚ má v prípade potreby právomoc konať. Iniciatíva sa zameriava na riešenie rozšírených problémov, ktoré majú v celej EÚ rovnaké príčiny. Keďže krajiny EÚ jednostranne vypracúvajú osobitné právne predpisy na riešenie týchto problémov, opatrením na úrovni celej EÚ, ktoré by

sa prijalo prostredníctvom tejto iniciatívy, by sa znížila právna fragmentácia na jednotnom trhu a zmiernili jej dôsledky, ktoré majú podobu prekážok brániacich cezhraničnému obchodu a rozdielných úrovni ochrany spotrebiteľa.

A napokon platí, že zmena klímy a zhoršovanie životného prostredia sa nezastavia na hraniciach štátov: neudržateľná spotreba v jednej krajine môže ovplyvniť aj ostatné krajiny. Kombinované opatrenie na úrovni EÚ môže byť preto účinnejším riešením pre EÚ ako celok.

B. Riešenia

Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Ak nie, prečo?

Z posúdenia vyplynulo viacero uprednostňovaných možností politiky, ktorými by sa zabezpečila konzistentnosť tejto iniciatívy s ostatnými iniciatívami, ktoré sa v súčasnosti pripravujú (iniciatíva pre tvrdenia týkajúce sa životného prostredia a iniciatíva pre udržateľné výrobky).

Uprednostňované možnosti politiky sú samostatné a vo viacerých prípadoch sa v nich stanovujú všeobecné pravidlá, ktoré budú ďalšie dve iniciatívy užitočne dopĺňať:

1. poskytovanie informácií o existencii (alebo neexistencii) obchodnej záruky výrobcu týkajúcej sa životnosti a obdobia, počas ktorého sa poskytujú bezplatné softvérové aktualizácie;
2. poskytovanie bodového hodnotenia opraviteľnosti alebo iných príslušných informácií o opravách, ak je to možné alebo ak sú informácie dostupné;
3. zákaz určitých praktík spojených s predčasným zastarávaním;
4. stanovenie pravidiel na zabezpečenie správnosti tvrdení týkajúcich sa životného prostredia, a to aj prostredníctvom zákazu určitých praktík týkajúcich sa zeleného vymývania mozgov;
5. stanovenie pravidiel na zabezpečenie transparentnosti a dôveryhodnosti značiek udržateľnosti a nástrojov na informovanie o udržateľnosti.

Ako sa dosiahnu?

- Možnosti 1 a 2 sa dosiahnu prostredníctvom cielených zmien smernice o právach spotrebiteľa (smernice 2011/83/EÚ).
- Možnosti 3, 4 a 5 sa dosiahnu prostredníctvom cielených zmien smernice o nekalých obchodných praktikách (smernice 2005/29/ES).

Ktorých výrobkov sa týkajú?

- Možnosť 1 sa týka všetkého tovaru okrem softvérových aktualizácií, ktoré sú relevantné len pre určitý tovar. Okrem toho sa rozhodlo, že obchodníci by mali poskytovať informácie o neexistencii záruky výrobcu týkajúcej sa životnosti len v prípade tovaru využívajúceho energiu.
- V prípade možnosti 2 neboli výrobky vymedzené (opatrenie sa bude uplatňovať vždy vtedy, keď je poskytovanie predmetných informácií povinné podľa platných právnych predpisov).
- Podobne neboli výrobky vymedzené ani v prípade možností 3, 4 a 5, keďže tieto opatrenia sa budú uplatňovať na určité obchodné praktiky bez ohľadu na predmetný výrobok.

Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?

Spotrebiteľské organizácie vo všeobecnosti podporujú uprednostňované možnosti politiky. V prípade možností 1, 3 a 4 by uprednostnili ambicióznejšie opatrenia, než aké sa navrhujú.

Záujmové združenia považujú za účinné možnosti 1 a 4, ale poukazujú aj na mierne náklady, ktoré by predstavovali. Proti možnosti 3 do určitej miery namietajú z dôvodu jej vnímaných vysokých nákladov. Táto skupina zainteresovaných strán však v najväčšej miere považuje možnosť 5 za účinnú.

Vnútroštátne orgány vo všeobecnosti podporujú rôzne vybrané možnosti, najviac však možnosti 3, 4 a 5, keďže tými by sa uľahčilo ich úsilie v oblasti presadzovania právnych predpisov.

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti
Aké sú výhody uprednostňovaných možností?
Spotrebitelia – výhody pre nich sú vo všeobecnosti pomerne zásadné. Mohli by prijímať lepšie rozhodnutia vďaka: – lepšej dostupnosti a spoľahlivosti informácií na mieste predaja o existencii a dĺžke trvania obchodnej záruky výrobcu týkajúcej sa životnosti a obdobia, počas ktorého sa poskytujú bezplatné softvérové aktualizácie, – dostupnosti bodového hodnotenia opraviteľnosti alebo ďalších príslušných informácií o opravách, – opatreniu na riešenie zeleného vymývania mozgov, predčasného zastarávania a používania značiek udržateľnosti a digitálnych informačných nástrojov, ktoré nie sú transparentné alebo dôveryhodné. Ich práva by takisto boli lepšie chránené: – oveľa jednoduchšie by zistili, či sa na výrobky vzťahuje predĺžená obchodná záruka výrobcu týkajúca sa životnosti, a ak by to vyhovovalo ich potrebám, mohli by sa pre ne z tohto dôvodu rozhodnúť, – boli by v menšej miere uvádzaní do omylu falošnými tvrdeniami týkajúcimi sa životného prostredia a nespoľahlivými/netransparentnými značkami udržateľnosti a digitálnymi informačnými nástrojmi, – výrobky, ktoré kupujú, by sa nekazili skôr, ako by spotrebitelia očakávali. Životné prostredie Spotrebitelia by si s väčšou pravdepodobnosťou vybrali výrobky, ktoré sú udržateľné (ich výroba má menší vplyv na životné prostredie, očakáva sa, že vydržia dlhšie a budú sa dať opraviť viackrát ako doteraz). Podnikanie Bolo by menej potenciálnych prekážok brániacich cezhraničnému obchodu, ktoré vyplývajú z jednostranných opatrení zavádzaných jednotlivými krajinami EÚ. Možnosťami 3, 4 a 5 by sa predovšetkým zabezpečili rovnaké podmienky, pretože sú zamerané na odstránenie nekalých praktík, ktoré používajú niektorí účastníci trhu.
Aké sú náklady na uprednostňované možnosti?
Dodatočné náklady pre podniky budú vyplývať z poskytovania informácií o obchodných zárukách životnosti, bezplatných softvérových aktualizácií a opráv. Tie by však mali byť obmedzené a napriek tomu, že sa pravdepodobne prenesú na spotrebiteľov, sa neočakáva ich negatívny vplyv na dopyt, a to najmä preto, že spotrebitelia budú oveľa ochotnejší zaplatiť za výrobky, ktoré dlhšie vydržia alebo ktoré sa dajú ľahšie opraviť. Ďalšie náklady vzniknú aj v dôsledku riešenia zeleného vymývania mozgov a predčasného zastarávania, ale najmä tým spoločnostiam, ktoré v súčasnosti tieto praktiky používajú. Spoločnosti, ktoré ich nepoužívajú, budú v skutočnosti pociťovať prínos vyplývajúci z rovnakých podmienok, keďže takéto praktiky sa odstránia. Stanovenie pravidiel na zabezpečenie transparentnosti a dôveryhodnosti značiek udržateľnosti a nástrojov na informovanie o udržateľnosti bude mať za následok vyššie náklady pre organizácie, ktoré ich využívajú. Uvedené náklady sa pravdepodobne prenesú na podniky, ktoré o takéto značky žiadajú, podniky však môžu v budúcnosti žiadať o menej značiek. Vnútroštátnym orgánom vzniknú náklady spojené s presadzovaním nových povinností. Niektoré však poukázali na to, že vzhľadom na ťažkosti s presadzovaním súčasných pravidiel a zdroje potrebné na toto presadzovanie môžu jasnejšie pravidlá týkajúce sa zeleného vymývania mozgov a predčasného zastarávania v skutočnosti viesť k úsporám. Takisto je potrebné uviesť, že kombinácia rôznych možností by mala zabezpečiť určité úspory z rozsahu v oblasti

nákladov na presadzovanie právnych prepisov a nákladov pre podniky (napr. nákladov na oboznámenie sa s novými opatreniami a na vnútorné kontroly).
Aký je vplyv na MSP a konkurencieschopnosť?
V súlade s existujúcim spotrebiteľským právom EÚ sa na malé a stredné podniky ani na mikropodniky nevzťahujú žiadne výnimky, keďže to by bolo v rozpore so všeobecným účelom pravidiel v oblasti ochrany spotrebiteľa. Takisto by to bolo v rozpore so záujmami MSP, keďže spotrebiteľia by boli menej chránení, a preto by im pri nákupe menej dôverovali. Uvedené náklady by teda takisto vznikli aj MSP. Aj pre ne však by však boli prínosné spravodlivejšie praktiky na trhu vedúce k rovnakým podmienkam, ako aj k zmierneniu prekážok brániacim cezhraničnému obchodu, pretože by sa predišlo potenciálnej spleti rôznych právnych predpisov v celej EÚ spôsobovanej tým, že jednotlivé krajiny uplatňujú vlastné riešenia.
Očakávajú sa významné vplyvy na štátne rozpočty a verejnú správu?
Vnútroštátnym správnym orgánom vzniknú dodatočné náklady spojené s presadzovaním nových pravidiel, hoci možnosti 4 a 5 by v skutočnosti mohli viesť k úsporám a skombinovaním vybraných možností by sa dosiahli určité úspory z rozsahu. Vybrané možnosti vychádzajú aj zo zlepšení vyplývajúcich z nedávnych legislatívnych zmien v oblasti presadzovania právnych predpisov.
Očakávajú sa iné významné vplyvy?
Neboli určené žiadne iné významné vplyvy, a to ani na krajiny mimo EÚ. Uvedené možnosti sa posudzovali aj z hľadiska ich konzistentnosti s ostatnými právnymi predpismi a súvisiacimi pripravovanými iniciatívami, pričom tento aspekt sa dôkladne zohľadnil aj pri výbere uprednostňovaných možností. Všetky vybrané možnosti boli navrhnuté tak, aby dopĺňali existujúce právne predpisy a uľahčovali ich presadzovanie.
Proporcionalita?
Ako už bolo uvedené, určili sme viacero uprednostňovaných možností politiky, ktorými sa zabezpečuje konzistentnosť tejto iniciatívy s iniciatívou v oblasti tvrdení týkajúcich sa životného prostredia a iniciatívou v oblasti udržateľných výrobkov, ktoré sa v súčasnosti pripravujú. Vybrané možnosti sa považujú za primerané vzhľadom na súčasné poškodzovanie spotrebiteľa, očakávané prínosy v oblasti blaha spotrebiteľa, náklady, ktoré vzniknú podnikom a správnym orgánom, ako aj vzhľadom na očakávané pozitívne vplyvy na spoločnosť spočívajúce v znížení emisií CO₂ a ďalších vplyvov na životné prostredie. Možnosti, ktoré by pre podniky predstavovali veľmi vysoké náklady, neboli vybrané, prípadne boli zamietnuté už v počiatočnej fáze.
D. Nadväzné opatrenia
Kedy sa táto politika preskúma?
Okrem pravidelného monitorovania navrhujeme, aby sa po troch rokoch vykonávania iniciatívy podala správa o jej fungovaní.